

šati ali obveljaviti. Pri tem si pomaga s trdovratnim zagovarjanjem svojega umenja in mišljenja. Sam je proti drugim neizrekljivo občutljiv, da vidi užé v najmanjšej nasprotnosti hudo razžalitev.

S takim ravnanjem hudo žali čudstvo za poštenje svojih sočlovekov, netí nevoljo, zdražbo ter gojí neslogo. Tej strasti se mora vzgojitelj v prvem začetku po robu postaviti, ter jo — ako ni drugače tudi z dovtipom, satiro in zasmehom iz gojenca pregnati. Vir nesloge je tudi nezaupnost. Nezaupnež misli o drugih rajše slabo nego dobro, ter si izkuša vse njihove besede in dejanja slabo tolmačiti. Poleg tega je nezaupnež siten, čmeren, zamerljiv, zlovoljen, ter kaže svojo nezadovoljnost v obrazu, kretanji in govorjeaji. Sè svojo nezadovoljnostjo budí v drugih nezadovoljnost. V nezadovoljnosti pa ni sreče, ni miru, — ni sloge.

Neprevidna raba jezika se zdi sama na sebi sicer nedolžna, ali je prav za prav slogi najnevarnejša. Ona se kaže v blebetavosti, v obrekovalnosti, iz škodoželjnosti ali zloradosti, dalje v opravljenosti, zasmehljivosti, zabavljenosti in grajavnosti. Blebetavost je nepremišljeno govorjenje o vsem, kar kdo vé ali misli, in žlobudranje o razodetih skrivnostih. Ta napaka se nahaja posebno mej mladino in ženstvom, vender se pa rada tudi poprijemlje mož — omikanih mož — ki iščejo v njej svojo kratkočasnost, zabavo in pripoznanje v poznavanji dnevnih dogodkov. S tem se spravljajo na dan stvari, ki bolje pripadajo pozabljivosti, ter se trosijo v najširje kroge, ter kalé mir in edinost na dolgo in široko.

(Dalje prih.)

D o p i s i.

Iz Tolminskega. V 1. št. »Učit. Tov.« brati je na prvi strani, da se je osnovalo več »novih šol po goratih krajih Goriške«. Ta »gorati kraj Goriške« je gotovo mislil gosp. pisatelj Tolminsko. — G. pisatelj sam priznava, da nima potrebnih statističnih dat iz Goriškega. Tega so krive nekatere osebe, katere ne marajo, da bi kedo pisal in razpravjal o šolskih, zlasti pa učiteljskih zadevah po listih. — Meni je znana ena sama šola — na Libušnjem —, ki se je premenila iz šole »za silo« v redno šolo. Torej samo ena. Znano pa je, da je prenehala šola za potovalnega učitelja Reka-Ravne, ker ni hotel prevzeti gosp. P. te zelo težavne službe z letno plačico 300 gold., 80 gold. stanarine in 100 gold. potne doklade. Ene učiteljske moči manjka tudi na štirirazrednici v Kobaridu. Z zadnjim dném 1. 1886. odstopil je tudi g. Ant. Urbančič na Grahovem od učiteljstva. Za Grahovo je odločen g. Miklavčič, dozda v Bolcu. Tam bo torej zopet manjkalo ene moči. — Na Tolminskem imamo torej eno samo štirirazrednico in sicer v Tolminu, 2 trirazrednici v Bolcu in Kobaridu, 2 dvorazrednici v Cerknem in na Srpnici, v Volčah in na Mostu (sv. Lucija) poučuje poleg učitelja tudi g. kaplan po 5 poldnevov na teden; 12 jednorazrednic: v Soči, Breginju, Sedlu, Kredu, Drežnici, Podmelcu, Otaležu, na Grahovem, Št. Viski Gori, Kamnem, Libušnjem in Livku; šole »za silo« so: v Novakih, Jagersčah, Sebeljah, Tribusi, Ročah, Nemskem Rutu, Stržiščih, Oblokah, Podbrdom, Logeh, Borjani, Starem Selu, Cez-soči, Logu, Trenti, na Pečinah, Ponikvah, Bukovem, Idriji pri Beči, Trnovem. Vikarjata Orehek in Poljice sta brez šole, ker ni tam duhovnov; dalje ostane najbrže vse leto brez pouka pridružnica Tolminska na Lubinji zaradi bolehnosti učiteljeve in Otaležki gosp. učitelj ima odpust za tri mesece. Slednjih dveh tudi ne nadomestuje nihče. — Jeli pri nas res napredek gledé števila? — Marsikdo je radoveden, kaj je krivo tolikemu pomanjkanju učiteljev? To pa prepustim čast. bralcem »Tovariševim«.

Iz Trsta. V ponedeljek po novem letu se je tu pri sv. Jakobu slovesno otvorilo in začelo otročje zabavišče, katero »Edinost« primerno imenuje »národno trdnjavo«. Tej prekoristni novi napravi želimo srečo in uspeh!

Iz Harij. (Zahvala.) Slavno društvo »Národna Šola« je naši šoli poslala raznega šolskega blaga, za katero se lepo zahvaljuje *šolsko voditeljstvo.*

Iz Knežaka. Podpisani izreka v svojem in v imenu uboge šolske mladine slavnemu odboru »Národne Šole« za poslano mnogovrstno šolsko blago najtoplejšo zahvalo.

Pin,
nadučitelj.

Iz Zagradca. Za mnogo šolskega blagá in krasen zemljevid »Palestine«, kar je »Národna Šola« za mali donesek tukajšnji soli doposlala, izreka najprisrčnejšo zahvalo in »Bog plati«!

Ign. Frančič,
župnik in predsednik krajnemu šolskemu svetu.

Anton Frančič,
učitelj.

Iz Kameniškega okraja. — Da se bodo mogle plače ljudskim učiteljem po Kranjskem prej ali slej zboljšati, tega niti ne dvomimo. Pred vsem treba se bode ozirati na 3. in 4. učitelja na četrterozrednicah. A tudi se bode moralo pomagati onim selskim učiteljem, ki imajo le po 400 gold. letne plače. Kako naj bi preživel omikani človek sebe in družino svojo v današnjih časih z enim gold. na dan! Kje pa je obleka, drago obuvalo itd.? Ni torej čudno, ako večina naših selskih učiteljev dan na dan bridko toži, da komaj, komaj vegetirajo! Pa kje vzeti novcev, da bi se zboljšale učiteljske plače? — Gosp. Batog nasvetoval je v prvi številki letošnjega »Učit. Tovarša« nekaj prav pametnega, namreč, da naj se povikša davek pri žganji. In če se to uresniči, potem so učitelji na Kranjskem na konji. — Žalibog, da je istina, da se te »strupene vode« vedno več in več popije! Sicer so jeli snovati »družbe treznosti«, a dvomimo, da bi te zatrle šnops. Zatorej bi res najbolje bilo, ako se povikša davek temu strupu. Ako se to zgodi, odprt bo našim gg. deželnim poslancem bogati vir, iz kojega prav lahko zboljšajo učiteljske plače. Radostno torej pozdravljamo dobrohotni nasvèt gosp. Batoga! Naj bi ga pač naši gg. deželni poslanci ne prezrli!

Prijatelj národa in učiteljev.

— O zavratnem napadu sporoča se iz Kamenika »Laib. Ztg.«: Zanikrnež Leopold Pečar iz Vidma domá strelil je pred malo časom na Dolskega učitelja g. Henrika Bizjaka skozi okno, ko je ta s svojo soprogo pri mizi sedel. Svinčenka je šla v mizo, in ni bil nobeden poškodovan. Pištola, s katero je malopridnež strelil, prišla je orožnikom v roke, hudodelec pa je ušel. — Taka je hvaležnost sedanjega hudobnega sveta!

Iz Ljubljane. Iz deželnega zbora v 30. dan dec. preteč. l. Poročilo finančnega odseka o proračunu normalno-šolskega zaklada za l. 1887. Poroča poslanec prof. Šuklje tako-le:

Slavni deželni zbor!

Finančni odsek pretresal je po deželnem odboru izročeni proračun normalno-šolskega zaklada za l. 1887. ter poroča o njem tako-le:

A. Potrebščina. I. Aktivitetni prejemki učiteljev.

Po izkazu c. kr. deželnega šolskega sveta z dné 11. maja 1886. l. znašalo je število javnih ljudskih šol v vojvodini Kranjski vsega skupaj 278, 472 učiteljev. Te številki treba nekoliko zvišati, ker se je tekom druge polovice tekočega leta nekaj šol na novo ustanovilo, docim so se nekatere druge šole z novimi razredi pomnožile.

Od učiteljev, službujočih na javnih ljudskih šolah izvun Ljubljane, spada 28 v I. kategorijo z letno plačo 600 gold., 136 v II. kategorijo z letno plačo 500 gold., 140 v III., 143 v IV. kategorijo z letno plačo 450, oziroma 400 gold. Na mestnih šolah ljubljanskih službuje sedaj 13 učiteljev z letno plačo 700 gold., 8 učiteljev z letnimi 600 gold., 2 podučitelji z letnimi 500 gold., poleg tega 3 pomožni učitelji z remuneracijo 400 gold. Pri tej priliki bodi omenjeno, da je visoko naučno ministerstvo, rešujoč priziv deželnega odbora proti odredbi c. kr. deželnega šolskega sveta zastran odprave podučiteljic na ljubljanski dekliški šoli, v toliko ustreglo intencijam slavnega zbora, izraženim v XIII. seji z dné 13. januarja 1886. l., da je z odlokom z dné 16. oktobra 1886 l., štev. 13473 odločilo, naj ostaneti tudi za naprej dve podučiteljski službi na opominanem zavodu.

Razdelitev izvun Ljubljane službujočih učiteljev gledé plač se v obče ujema z razmerjem, koje je zakonito uvedeno po §§. 38. in 39. deželnega zakona z dné 9. marcija 1879. l. (dež. zak. štev. 13).

Kar se tiče tangent, spadajočih na učiteljske službe, katere so l. 1886. z nova bila ustanovljene, oziroma bolj dotirane, ne da bi se bilo skrbelo za pokritje v proračunu, postavil je deželni odbor dotične svote v potrebščino l. 1887. Finančni odsek pa, sodeč da gre v proračun postavljati izključno to, kar je v istini prouzročeno po potrebščini, oziroma zakladi dotičnega leta, sklenil je nasvetovati slavnemu deželnemu zboru, da se te svote izbrisejo iz proračuna. Pokrijejo se naj iz prihranjenih interkalarov in v kolikor ti ne zadostujejo, iz gotovinskih preostankov deželne blagajnice.

1. Deželni odbor predlagal je plače učiteljev z 216640 gold. ali po odbitku prihranjenih interkalarov za l. 1887. v znesku 5000 gold. samo z 211640 gold. — kr,

Finančni odsek pa nasvetuje:

- a) za šolski okraj črnomaljski 12926 gold.
menj za 200 gold., ker se šola v Božjakovem
in drugi razred v Podzemlji baje še ne otvo-
rite l. 1887.;
- b) za šolski okraj kameniški 15100 »
menj za 63 gold., ker se je sicer učit. služba
na Brdu iz IV. postavila v III. plačilno katego-
rijo, za to se pa drugi razred na Goričici te-
kom l. 1887. ne bode odprl;
- c) za šolski okraj kočevski neizpremenjeno . . . 24250 »
- d) za šolski okraj kranjski neizpremenjeno . . . 20050 »
- e) za šolski okraj krški neizpremenjeno 19900 »
- f) za šolski okraj litijski 16150 »
menj za 113 gold., ker se ni nadejati otvoritve
jednorazrednice v Prežganji tekom l. 1887.;
- g) za šolski okraj logaški 16200 »
več za 450 gold., ker se je šola na Črnem Vrhu
pričetkom šolskega leta 1886/7. razširila v dvo-
razrednico;
- h) za šolski okraj ljubljanskega mesta . . . 14900 »
več za 600 gold., ker se na mestni deklški šoli
mesto pomožne učiteljice postavi redna učiteljica z
letno plačo 600 gold.;
- i) za šolski okraj ljubljanska okolica 19700 »
menj za 230 gold., ker je iz proračuna izbrisati
tangente za zadnji kvartal 1886, spadajoče na šolo
v Hrušici in Šiški;
- k) za šolski okraj novomeški neizpremenjeno . . 18550 »
- l) za šolski okraj postojnski 25613 »
več torej za 113 gold., ker se bode šola v Tr-
novem pričetkom šolskega leta 1887/8. razširila
v čveterorazred. ter namestil nov učitelj s 450 gold.
letne plače;
- m) za šolski okraj radovljiški neizpremenjeno . . 13850 »

vsega skupaj . . . 217189 gold. — kr.

ali po odbitih interkalarih, katere je finančni odsek proračunil s . . . 5000 » — »

skupna svota . . . 212189 gold. — kr.

katere finančni odsek nasvetuje za pokritje učit. plač.

2. Dopolnilne doklade k plačam neizpremenjeno po pred-
logu deželnega odbora s 1600 gold. — kr.

3. Službene doklade neizpremenjeno s 16420 » — »
proti lanskemu proračunu več za 1192 gold.

4. Opravilne doklade, in sicer nasvetuje finančni odsek:

- a) za okraj črnomaljski 708 gold.
menj za 13 gold., ker odpade tangenta za Božja-
kovo in se zmanjša funkcijska doklada za Pod-
zemelj;
- b) za okraj kameniški 920 »
menj za 5 gold. vsled zmanjšane tangente za šolo
na Goričici;
- c) za okraj kočevski neizpremenjeno 1320 »
- d) za okraj kranjski 1155 »
- e) za okraj krški 1100 »
- f) za okraj litijski 920 »

menj za 8 gold., ker odpade tangenta za Prežganj;	
g) za okraj logaški	910 gold.
več za 20 gold., ker se je šola na Črnem Vrhu za en razred razširila;	
h) za okraj ljubljanskega mesta neizpremenjeno	540 >
i) za okraj ljubljanska okolica	1105 >
menj za 14 gold., ker je odtegniti tangenti spadajoči na zadnji kvartal 1886 pri šolah v Hrusici in Šiški;	
k) za okraj novomeški	1190 >
več za 30 gold. zaradi novo ustanovljene šole v Mali Vasi;	
l) za okraj postojnski	1505 >
več za 25 gold. vsled razširjenja trnovske šole;	
m) za okraj radovljiški neizpremenjeno . . .	840 >
skupaj	12213 gold. — kr.

proti proračunu deželnega odbora več za 35 gold., v primeri z lanskim proračunom več za 4199 gold. Uzrok nenavadno velikemu zvišku iskati je v prvi vrsti v potrjenem deželnem zakonu, s kojim so se voditeljem jednorazrednic dovolile opravilne doklade 30 gld.

5. Opravilne dopolnilne doklade neizpremenjeno s . . .	175 gold. — kr.
6. Stanarine neizpremenjeno	2418 > — >
7. Dotacije neizpremenjeno	2771 > — >
skupaj	247787 gold. — kr.

tedaj v primeri s proračunom deželnega odbora več za 584 gold., proti lanskemu proračunu več za 9419 gold. ali če se prihrani pri interkalarih tako proračunijo kakor lansko leto, več za 12419 gold.

V ožgled tako pomenljivemu naraščanju šolskih stroškov, izvirajočih po aktivitetnih prejemkih učiteljskega osebja mora finančni odsek le nujno priporočati slavnemu deželnemu šolskemu svetu, da se pri ustanovi novih šol in pri razširjavi užé obstoječih kolikor le mogoče ozirati blagovoli na neugodni finančni položaj dežele Kranjske, katera skoraj ne bode več mogla zmagati bremena, prouzročena po stroških ljudskega šolstva.

II. Remuneracije in pripomočki.

1. Za vzdrževanje šol za silo neizpremenjeno	3000 gold.
proti lanskemu preliminaru več za 800 gold., ker se je več šol sa silo na novo ustanovilo in so se remuneracije za dotično učiteljsko osebje deloma zvišale.	
2. Za pouk v kmetijstvu neizpremenjeno . .	1500 >
3. Za pouk v ženskih ročnih delih . . .	1200 >
več za 200 gold., ker dosedanja svota 1000 gold. ni več zadostovala rastočim potrebam.	
4. Za pripomoči in podpore neizpremenjeno	1900 >
5. Za neobligatni pouk slovensčine na večrazrednih nemških in nemščine na večrazrednih slovenskih ljudskih šolah neizpremenjeno . .	600 >
6. Remuneracije za substitucije . . .	1300 >
več za 500 gold., kar je razlagati iz remuneracij onih ljudskih učiteljev, kateri pri veronanku nadomestijo duhovnika.	
7. Stalne remuneracije neizpremenjeno . .	5978 >
kajti dasiravno odpade pomožna učiteljica na slovenski deklški šoli v Ljubljani, se vendar ne predrugači konečna	

številka, ker treba na I. mestni deški šoli drugega pomožnega učitelja.

8. Za ekskurendni pouk neizpremenjeno . . . 810 gold.

skupaj . . . 16288 gold. — kr.

proti proračunu deželnega odbora več za 700 gold., v primeri z lanskim proračunom več za 1300 gold., kar se dá opravičiti z ozirom na posamezne naslovne številke.

III. Penzije za učiteljske vdove neizpremenjeno . . . 764 gold. 16 kr.

IV. Miloščine neizpremenjeno . . . 357 » 50 »

V. Različni troški neizpremenjeno . . . 450 » — »

vsega skupaj . . . 265646 gold. 66 kr.

katere finančni odsek nasvetuje kot skupni znesek potrebsčine normalno-šolskega zaklada za l. 1887.

B. Zaklada.

I. Aktivne obresti neizpremenjeno . . . 3847 gold. 20 kr.

II. Doneski neizpremenjeno . . . 17416 » 95 »

mimo lanskega proračuna več za 2654 gold. 70 kr., ker se je več proračunilo pri doneskih iz zapuščin.

III. Različni dohodki neizpremenjeno . . . 205 » 25 »

skupni znesek zaklade . . . 21469 gold. 40 kr.

v primeri s proračunjeno potrebsčino . . . 265646 » 66 »

kaže se primanjkljaj . . . 244177 gold. 26 kr.

ali okroglo . . . 244200 » — »

za katerega je razpisati 10 % naklado za normalno-šolski zaklad na vse direktne davke (ordinarij z vsemi državnimi prikladami) po vsej deželi.

Tako uredjeni davki so po razkazu računskega departementa c. kr. finančne direkcije z dne 20. aprila 1886, 114/R. D.

1. Zemljiščni davek . . . 629800 gold.

2. Hišnorazredni davek . . . 139700 »

3. Davek od hišnih najemščin . . . 216302 »

4. Pridobnina . . . 125275 »

5. Dohodkarina . . . 305168 »

skupaj . . . 1416254 gold.

tedaj znaša 10 % priklada za normalno-šolski zaklad 141625 gold. 40

kr. ali v okrogli svoti 141600 gold. in po odbitih 1000 gold. za elemen-

tarne nezgode . . . 140600 gold. — kr.

tedaj se kaže konečni primanjkljaj . . . 103600 gold. — kr.

ali v primeri s proračunom deželnega odbora več za 1307 gold., nasproti lanskemu proračunu in njegovemu nepokritemu primanjkljaju 97721 gold. več za 5879 gold.

Finančni odsek predlaga torej:

Slavni deželni zbor naj sklene:

1. Proračun normalno-šolskega zaklada za l. 1887. s potrebsčino 265646 gold. 66 kr.

z zakladdo . . . 21469 » 40 »

in s primanjkljajem . . . 244177 gold. 26 kr.

ali v okrogli svoti . . . 244200 » — »

se odobri.

V pokritje tega primanjkljaja pobirala se bode l. 1887. 10 % naklada na celo predpisano svoto vseh neposrednih davkov, tedaj zlasti od rednega zneska z vsemi državnimi prikladami vred pri zemljiškem, pri hišnorazrednem in pri davku od hišnih najemščin, pri pridobnini in dohodkarini po vsej deželi. Nedostatek v znesku 103600 gld., kateri se potem še pokaže, naj se pokrije iz deželnega zaklada.

3. Deželnemu odboru se naroča, pridobiti sklepu pod točko 2. Najvišje potrjenje,

4. V podrubrikah 1., 2., 3., 4., 6., 7., 8., rubrika II. »Potrebščina« dovoljuje se c. kr. deželnemu šolskemu svetu revirement po dogovoru z deželnim odborom.

5. Dovoljuje se, one potrebščine normalno-šolskega zaklada za leto 1886., katere so nastale vsled veljavnih naredb deželnega šolskega sveta in deželnega odbora, pokriti iz blagajničnih zastankov leta 1886.

(Dalje prih.)

— Tukajšnji cerkveni list »Duhovni Pastir« bode v prilogi donášal »Pedagogiko« t. j. nauk o vzgojevanji in poučevanju, ki ga je spisal prof. Anton Zupančič, učitelj vzgojstva na Ljubljanskem bogoslovskem učilišču. Slovensko učiteljstvo veselo pozdravlja to koristno delo!

— V seji mestnega zbora 11. t. m. se je za zgradbo novega šolskega poslopja za I. mestno 5razredno deško ljudsko šolo dovolilo 50.000 gold. kateri se vzamó iz loterijskega posojilnega zaklada. Kje bode nova šola stala, o tem bode mestni zbor še le odločil. Po želji mnogih mestjanov in učiteljev bi bil prostor v frančiškanskih ulicah pač naj primernejši.

— **Jezičnik.** Knjiga Slovenska v XIX. veku B t. j. II. del. Spisal J. Marn. XXIV. leto. V Ljubljani. Natisnil in založil J. Rudolf Milic. 1886., 8., str. 98. Tudi tega najnovejšega letnika se nekaj odtiskov posebej dobiva à 60 kr. (po pošti 65 kr.) v Katoliški Bukvarni.

— Znanstveno-zabavni večeri »Slovenskega učiteljskega društva« so zdaj vsako sredo zvečer v grof Blagajevi hiši (v I. nadstr., na levo) na Šent-Jakobskem trgu in se prav zanimljivo razvijajo.

— V odborovi seji »Slov. učiteljskega društva« 30. preteč. m. pomenkovalo se je o raznih rokopisih, ki jih je društvo vzprejelo za mladinsko knjižnico. Tudi se je ukrenilo, da se bodo uljudno opominjali vsi p. n. gg. udje, ki z letnimi doneski zaostajajo.

— † Ravnokar prišla je iz Gorice prežalostna novica, da je ponoči 12. t. m. nagloma umrl profesor Fran Erjavac. Njegova nepričakovana smrt je hud udarec za ves slovenski narod. Njegovo ime bode vedno slovelo.

— † Poštenega Nemca, učitelja na tukajšnji evang. šoli — g. Ern. Frühwirt-a smo na novega leta dan spremili na mirodvor evang. občine. Naj mirno počiva!

Razpis učiteljske službe.

Na Kranjskem. Na enorazrednici v Grahovem s 450 gold. letne plače, z opravilno doklado 30 gold. in s stanovanjem; II. učit. služba na čveterorazrednici v Starem Trgu pri Ložu s 500 gold. Prošnje do 23. jan. t. l. pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Logatcu. — Na Vačah II. učit. služba s 400 gold. letne plače; na čveterorazrednici v Šmartinem pri Litiji IV. učit. služba s 400 gold. letne plače in s stanovanjem. Prošnje do 25. jan. t. l. pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Litiji.

Premene pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. G. J. Perko, II. učit. na Mirni, postal je zač. učitelj na novi šoli v Smihelu pri Žužemberku na Dolenjskem.

Vizitnice

na lepem in trdnem papirji, v različnih velikostih, natiskujejo se po najnižji ceni. 100 komadov po 40, 50, 60, 70 kr. itd.

V J. R. Milic-evi tiskarni je ravnokar v **tretjem natisu** na svetlo prišla

Pesmaričica po številkah

za nežno mladino.

Sestavil **Anton Foerster.**

Cena 15 kr., po pošti 5 kr. več.

Listnica upravnništva: Gosp. A. V. na Op.: Je prav!

Odgovorni urednik **Andrej Praprotnik.**

Tiskar in založnik **J. R. Milic.**